

Monumentnummer*: 466176

Smallepad 5
3811 MG Amersfoort
Postbus 1600
3800 BP Amersfoort
www.cultureelerfgoed.nl

T 033 421 74 56
E info@cultureelerfgoed.nl

Status rijkmonument
Inschrijving register* 27 oktober 1993
Kadaster deel/nr 82946/28

Woonplaats*		Gemeente*		Provincie*			
Amsterdam		Amsterdam		Noord-Holland			
Straat*	Nr*	House letter*	Toev.*	Postcode*	Woonplaats*	Situering	Locatie
Sarphatistraat	410			1018 GW	Amsterdam		
Sarphatistraat	430			1018 GW	Amsterdam		
Kadastrale gemeente*	Sectie*	Kadastraal object*	Appartement aanduiding		Grondperceel		
Amsterdam	O				4381		

*Omschrijving***

Inleiding

Voormalig Rijksmagazijn van Geneesmiddelen, gebouwd in op de Hollandse Renaissance geïnspireerde eclectische trant ten behoeve van het toenmalig Ministerie van Oorlog in 1887-89, bestaande uit hoofdgebouw op U-vormige plattegrond met aan achterzijde aangebouwd ketelhuis met schoorsteen, opslaggebouw en hekwerk, en deel uitmakend van een groter ensemble van 19e-eeuwse militaire gebouwen langs de Amsterdamse Singelgracht nabij de Muiderpoort.

Omschrijving

Het hoofdgebouw van het voormalig RIJKSMAGAZIJN VAN GENEESMIDDELEN bestaat uit een groot, onderkelderd gebouw met twee en drie bouwlagen onder samenstel van zinken zadel- en afgeplatte schilddaken, op een U-vormige plattegrond, in oorsprong bestemd voor de bereiding, opslag en verzending van geneesmiddelen ten behoeve van de kolonien, de garnizoenen van het leger, de marine-hospitelen, -schepen en -inrichtingen, de gevangnissen, de rijkswerkinrichtingen en andere met militaire zaken en justitie verbonden instellingen, alsook voor de huisvesting van de directeur en de conciërge.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het uit twee hoge hoekpaviljoens van zes vensterassen breedte en een lager U-vormig deel van elf vensterassen breedte samengestelde gebouw met een diepte van twaalf vensterassen, is opgetrokken in baksteen op een natuurstenen plint, afgewisseld door blokken, banden en cordonlijsten in natuursteen en siermetselwerk; het wordt afgesloten door een omlopende, gekorniste kroonlijst met tandlijst en het heeft rondom de oorspronkelijke, in verschillende typen uitgevoerde vensters met houten kozijnen.

De hoofdingang - met dubbele paneeldeuren, dubbel snijraam, rustica-omlijstingen en opschrift in vergulde letters verwijzend naar het jaar van voltooiing en de oorspronkelijke functie: anno - rijksmagazijn van geneesmiddelen - 1889 - bevindt zich in het midden van de teruggerooide noordgevel aan de door een ijzeren hek afgesloten onoverdekte binnenplaats. De twee bouwlagen tellende zijgevels van het U-vormig middenblok hebben aan de binnenplaatszijde elk een getoogd dubbel hijsluik in de tuitvormige top in een keperboogvormig spaarveld waarboven een in siersmeedwerk uitgevoerde hijsaak.

De hoge, vier vensterassen diepe hoekpaviljoens - die in oorsprong de respectievelijk twee en een verdieping tellende woningen voor directeur (nr. 110 B) en concierge (nr. 110 A) bevatten - hebben op de beganegrond zesruitsvensters met brede, verdikte middenstijl en rondboogvormig bovenlicht met spaakvormige onderverdeling; op beide verdiepingen zijn de - in de eerste travee zijn zij gekoppeld uitgevoerde - vensters T-vormig met segmentvormige, met siermozaiek gevulde segmentbogen op de eerste verdieping en met een rechte afsluiting met natuursteenblokken op de tweede verdieping. De hoekpaviljoens bezitten verder bij de binnenplaats twee lage, plat afgedekte uitbouwen met elk een zij-ingang en zesruitsvensters waarboven een rondboog in siermetselwerk, oorspronkelijk dienend als portiersloge en portaal en aan de achterzijde voorzien van een venster met ijzeren onderverdeling; aan de straatzijde twee topgevels met gebogen fronton, zijvoluten en siersmeedijzeren hijsaak boven het H-venster; in de zijgevels bij respectievelijk de vierde en de derde vensteras de ingang naar de directeurs- en conciergewoning met houten paneeldeur en roosvenster.

De overige gevels zijn in vergelijkbare trant, doch soberder uitgevoerd met merendeels getoogde vensters in kruiskozijnen met zes- en vierruits-verdeling, terwijl de twee grote trappenhuizen aan de uiteinden van de lange vleugel worden gemarkeerd door een recht afgesloten topgevel en vensters met ijzeren onderverdeling waarin kruis- en rozetmotieven. Tussen de lange vleugel en de dwarsvleugels bevinden zich op de beganegrond twee doorgangen waar in oorsprong een smalspoor doorheen liep voor het transport.

Inwendig resteren onder meer nog de oorspronkelijke houten kapconstructies; voorts nog in de voormalige directeurswoning de marmeren hal met twee gesneden rondbogen en stucplafond, de houten trappartij, en eenvoudig stucplafond op de centrale overloop; in de dwarsvleugels de ijzeren kolommen en troggewelven met in de westvleugel nog ten dele de houten magazijnkasten; aan beide uiteinden van de lange vleugel de deels opengewerkte ijzeren trappartijen.

Het vijf vensterassen tellende, in eclectische trant langs de Singelgracht gebouwde ketelhuis - waarin in oorsprong ook de machinekamer, privaat en door stoom aangedreven werkinrichting waren ondergebracht met nog resterende ijzeren wasemkap - is door middel van een tussenlid met het hoofdgebouw verbonden en aan de oostzijde met een hoogopgaande schoorsteen; het heeft verder een bouwlaag onder zinken zadeldak met licht overstek tussen puntgevels, waarin aan elke zijde een roosvenster; voorts is het voorzien van rondboogvensters, spaarvelden en lisenen.

De zich verjongende schoorsteen is rond gemetseld op een vierkante sokkel met siermetselwerk en voorzien van versterkingsringen.

Vrijstaand in de zuidoostelijke hoek van het terrein bevindt zich het in oorsprong als bergplaats voor brandstoffen bestemde gebouw, uitgevoerd in sobere eclectische trant met een bouwlaag onder zadeldak tussen puntgevels met in de lange westgevel een drietal houten magazijndeuren, uitsluitend van belang als complexonderdeel.

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument

Het hoofdgebouw heeft verder aan de zijde van de Sarphatistraat bij de binnenplaats en de zij-ingangen van de vroegere directeurs- en conciergewoningen een karakteristiek ijzeren hekwerk met balustervormige pijlers, pijlpunten en pijnappels.

Waardering

Karakteristiek laat 19e-eeuws overheidsgebouw met in oorsprong de bijzondere functie van Rijksmagazijn van Geneesmiddelen, met in- en uitwendig gaaf bewaard gebleven eclectisch-renaissancistische details en typische bouwhistorische constructies, en met bijbehorend bijgebouwen en hekwerken gesitueerd temidden van een reeks 19e-eeuwse voormalige militaire gebouwen langs de Singelgracht, als zodanig van algemeen belang wegens architectuur-, bouw-, cultuur-, militair- en stedenbouwkundig-historische waarde.

N.B. De overige aanbouwen worden van bescherming uitgesloten.

Hoofdcategorie

Handelsgebouwen, opslag- en transportgebouwen

Subcategorie

Opslag

Functie

* Dit gegeven is onderdeel van het rijksmonumentenregister

** Dit is een registergegeven voor zover noodzakelijk voor de identificatie van het rijksmonument